

culture 21

Agenda 21 for culture
Agenda 21 de la culture
Agenda 21 de la cultura

Об'єднані міста і місцеві влади
– Комісія з питань культури

Поради щодо виконання Завдання
на 21 століття для культури

Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura

United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos

Поради щодо виконання Завдання на 21 століття для культури

Документ ухвалено 24 жовтня 2006 р.
у Барселоні, на перших зборах
Робочої групи ОММВ з питань культури

---

1. Вступ

Завдання на 21 століття для культури ухвалено містами та органами місцевого самоврядування світу 8 травня 2004 року як керівний документ у галузі публічної культурної політики, а також як внесок у культурний розвиток людства.

Об'єднані міста і місцеві влади (ОММВ) схвалили Завдання на 21 століття для культури як реферативний документ для своїх програм культури й поклали на себе роль координатора наступних кроків. Робоча група ОММВ з питань культури, створена в Пекіні 9 червня 2005 року, є місцем зустрічі для міст, органів місцевого самоврядування і мереж, які ставлять культуру в центр свого розвитку.

Дедалі більше міст і органів місцевого самоврядування у світі офіційно схвалюють Завдання на 21 століття для культури. Стандартний документ схвалення можна знайти на веб-сайтах www.agenda21culture.net і www.cities-localgovernments.org. Схвалення Завдання на 21 століття для культури має велике символічне значення: це є вираженням готовності міста зробити культуру ключовим елементом міської політики та сигналом про солідарність і співробітництво з містами та органами місцевого самоврядування світу.

Міста використовують Завдання на 21 століття для культури, щоб, з одного боку, обстоювати важливість культури у місцевому розвитку перед центральними урядами та міжнародними організаціями, а, з другого боку, щоб посилювати місцеву культурну політику.

2006 року на прохання окремих міст Робоча група ОММВ з питань культури розробила деякі загальні рекомендації, які можуть служити керівництвом для виконання Завдання на 21 століття для культури на місцях.

2. Культура як опора стабільного розвитку. Культурне планування

Зв'язок між культурою і стабільним розвитком поглиблюється як основоположний принцип місцевої політики. Завдання на 21 століття для культури, як керівний документ у галузі публічної культурної політики, дає можливість кожному місту виробити далекосяжне бачення культури як опори свого розвитку.

Виконання Завдання на 21 століття для культури на місцях можна розглядати як застосування культурного планування. Планування розуміється, як процес, що пов'язує виконавців, цілі, заходи, ресурси й очікувані результати певного проекту.

Протягом останніх 10-15 років культурне планування набуло поширення. Його використовують для розвитку місцевої культурної політики, що спирається на цінності (пам'ять, творчість, критичне мислення, розмаїття, традиції...), які культура відкриває окремим людям і громадам. Крім того, культурне планування використовують, щоб наголосити на важливості культури в інших сферах місцевої політики, таких як зайнятість і соціальне охоплення, і щоб запровадити культурні міркування в інші сфери публічної політики. Важливість культурного планування підтверджують кілька ключових документів. Скажімо, Програма розвитку ООН (UNDP), що у своєму Звіті про людський розвиток 2004 р. «Культурна свобода у сучасному розмаїтому світі» наголошує на необхідності розвивати відкриту культуру як суттєвий елемент усіх стратегій розвитку. Іншим прикладом є праця австралійського дослідника Джона Гокса, який розглядає культуру як четверту опору стабільного розвитку, в тому самому розумінні, як і три класичні опори: економічна, соціальна та екологічна.

Завдання на 21 століття для культури дає можливість кожному місту виробити далекоюсяжне бачення культури як однієї з основних опор свого розвитку. Відповідно до принципів, зобов'язань і рекомендацій Завдання на 21 століття для культури, а також, враховуючи місцеві ознаки (історія, населення, розмір, вид управління, активність громадянського суспільства, самобутність та риси культурного сектора...), документ заохочує кожне місто чи органи місцевого самоврядування розглянути важливість питань, порушених у наступних статтях, при формуванні своєї політики.

3. Загальні міркування

Наступні статті розкривають загальні поняття і міркування щодо виконання Завдання на 21 століття для культури на місцевому рівні, які впливають із принципів, зобов'язань і рекомендацій, викладених у документі:

- 1) Політичне керівництво на вищому рівні місцевого самоврядування.
- 2) Використання запропонованих інструментів органами місцевого самоврядування в цілому, а не лише окремими службами, секторами чи відділами, відповідальними за культуру.

-
- 3) Органи місцевого самоврядування як каталізатор культурних процесів: розвиток громадянського суспільства, досягнення згоди, встановлення взаємної відповідальності.
  - 4) Заохочення та стимулювання демократичної участі громадян у формуванні, реалізації та оцінці державної політики в галузі культури.
  - 5) Прозорість інформації, поінформування громадян через різні канали.
  - 6) Технологічна чіткість і ясна аргументація з боку експертів з питань культурної політики та адміністрування культури.
  - 7) Визнання різних культурних потреб і вимог окремих осіб і організацій на певній території, як представників культури, так і решти населення.
  - 8) До культурних ресурсів певної території належать і «класичні» елементи (культурна спадщина, мистецтва, бібліотеки) , і ті, що розвиваються в творчих індустріях, ЗМІ, освіті та спорті.
  - 9) Посилення злагоди сектора культури завдяки цілям і заходам, що зосереджують увагу на внутрішніх цінностях культури.
  - 10) Посилення культури як суспільної сфери, що ґрунтується на свободі самовираження, критичному мисленні, розмаїтті, участі та творчості. Цю сферу живлять діячі культури і митці, а також громадяни через своє культурне самовираження.
  - 11) Координація між культурним плануванням і стратегічними планами міста чи будь-яким іншим комплексним місцевим плануванням (як-от Місьцеве завдання на 21 ст., Угода місцевого сектора, Комплексне планування місцевого сектора...).
  - 12) Міжсекторне застосування, надання культурної перспективи всій програмі розвитку міста завдяки цілям і заходам, що показують, як культура впливає на діяльність у таких галузях, як освіта, охорона здоров'я, міське планування, економіка, і як вони впливають на культуру.
  - 13) Створення інноваційних програм, лабораторій чи спеціальних підрозділів для розробки ключових проектів.
  - 14) Створення процедур подання заявок і контролю для узгоджених завдань.
  - 15) Створення системи культурних індикаторів.

-
- 16) Розгляд потреб у навчанні з питань культурної політики / менеджменту / посередництва, зважаючи на центральну роль культури в суспільстві.
  - 17) Зв'язок місцевого культурного розвитку з регіональним, національним і міжнародним рівнями управління з метою визначити з контексту пріоритети й зорієнтуватися на досягнення нових економічних ресурсів.
  - 18) Участь міста в багатосторонніх мережах партнерства та асоціаціях з культурного співробітництва, що обмінюються кращими практиками та обстоюють важливість культури в національних і міжнародних програмах.

4. Інструменти

За бажання, щоб ці загальні міркування мали вплив на життя міста, необхідно розвинути спеціальні інструменти. До них можуть входити документ, рада і/або інші ініціативи. Кожне місто чи орган місцевого самоврядування мають знайти формулу, що найкраще задовольняє їхні потреби. Як взірець, пропонуємо наступні чотири інструменти.

4.1. МІСЦЕВА КУЛЬТУРНА СТРАТЕГІЯ

Розробка місцевої культурної стратегії складається з обговорення, напрацювання і ухвалення документа, що окреслює культурні пріоритети певного міста. Найефективніше буде залучити до цього всіх представників культури визначеної території, а також громадськість і місцеву адміністрацію. Як правило, ця робота починається з аудиту та оцінки культурних ресурсів певного міста і визначення економічних, соціальних і територіальних тенденцій. Після цього місцева культурна стратегія може бути викладена у формі документа, який розглядають і ухвалюють на пленарному засіданні муніципальної ради або на засіданнях відповідних рад чи комісій за участі громадськості. Зазвичай цей документ складається з визначення місії, цілей і заходів. Документ встановлює взаємну відповідальність органів місцевого самоврядування, представників культурної сфери та громадськості. Типова місцева стратегія містить також графік виконання, показники виконання і оцінки кожної цілі та заходу, процедури моніторингу.

4.2. ХАРТІЯ КУЛЬТУРНИХ ПРАВ І ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

Місцева хартія культурних прав є документом, що визначає культурні права і відповідальність мешканців певної території. Такий документ може спиратися на Загальну декларацію прав людини та інші визнані міжнародні угоди, що стосуються прав людини і культури. Ефективна розробка місцевої хартії культурних прав передбачає активну участь представників місцевого культурного сектора, громадськості, органів місцевого самоврядування та експертів з прав людини. Звичайно цей документ може бути ухваленим на пленарному засіданні міської ради й передбачати призначення окремої особи чи організації відповідати за виконання Хартії та бути посередником у нерідко складних ситуаціях, що стосуються культурних прав і відповідальності.

4.3. РАДА З ПИТАНЬ КУЛЬТУРУ

Рада з питань культури є громадським органом, що розглядає культурні питання певного міста. Така рада зазвичай представляє розмаїття культурної сфери: різні галузі (культурна спадщина, мистецтва, бібліотеки...), різні масштаби (великі організації та маленькі проекти), різні форми (державні, приватні, об'єднання...) тощо. Як правило, така рада обговорює та висловлює думки щодо найважливіших культурних проблем міста. Повноваження у ради можуть бути різними: від вузько консультативного органу до ради, здатної приймати рішення з поточних питань.

4.4. ОЦІНКА КУЛЬТУРНИХ НАСЛІДКІВ

Зазвичай оцінюють економічні, соціальні та екологічні наслідки планів місцевого розвитку, але рідко коли розглядають культурні наслідки. Стаття 25 Завдання на 21 століття для культури спонукає застосовувати форми "оцінки культурних наслідків" тих ініціатив, "що призводять до значних змін у культурному житті міст". Оцінка культурних наслідків є документом, розробленим після консультацій із громадськістю та представниками культури, який розглядає впливи (як позитивні, так і негативні), що їх програма місцевого розвитку може справити на культурне життя міста. Зважаючи на дію, яку може справити кожна програма на культурне життя, було б слушним "оцінку культурних наслідків" застосовувати при розробці будь-якої політики чи програми.

Робоча група з питань культури – Об'єднані міста і місцеві влади

<http://www.agenda21culture.net>

<http://www.cities-localgovernments.org>

agenda21cultura@bcn.cat

info@cities-localgovernments.org

**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**

carrer Avinyó, 15
E-08002 Barcelona
Espanya

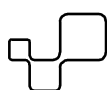
Tel: +34 93 342 87 50
Fax: +34 93 342 87 60
info@cities-localgovernments.org
www.cities-localgovernments.org

**Ajuntament de Barcelona -
Institut de Cultura**

Palau de la Virreina - la Rambla 99
E-08002 Barcelona
Espanya

Tel: +34 933 161 000
Fax: +34 933 161 020
agenda21cultura@bcn.cat
www.bcn.cat/cultura

www.agenda21culture.net

**United Cities and Local Governments
Cités et Gouvernements Locaux Unis
Ciudades y Gobiernos Locales Unidos**

**Ajuntament de Barcelona
Institut de Cultura**